| Školní rok: 2016/2017 |
|---|

# Preventivní program školy

# Obchodní akademie Hovorčovická

## 1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ŠKOLE

| | |
|---|---|
| **Název a adresa školy, pro kterou platí tento PPŠ** | Obchodní akademie Hovorčovická<br>U Vinohradského hřbitova 3, Praha 3 |
| **Jméno a příjmení ředitele** | Mgr. Zdeněk Marek |
| **Telefon na ředitele** | 267 093 674 |
| **E-mail na ředitele** | zmarek@email.cz |

| | | | |
|---|---|---|---|
| **Jméno školního metodika prevence** | Ing. Štěpánka Lipovská | | |
| **Telefon** | 607 659 678 | | |
| **E-mail** | stepanka.lipovska@seznam.cz | | |
| **Specializační studium** | Ano---------- | Studuje X | Ne---------- |
| **Realizátor vzdělávání** | Pedagogicko psychologická poradna pro Prahu 1, 2 a 4 | | |

| | | | |
|---|---|---|---|
| **Jméno výchovného poradce** | Jaroslava Ambrožová | | |
| **Telefon** | 267 090 677 | | |
| **E-mail** | jarka.ambr@seznam.cz | | |
| **Specializační studium** | Ano X | Studuje---------- | Ne---------- |
| **Realizátor vzdělávání** | Pedagogická fakulta UK | | |

| | Počet tříd | Počet žáků/studentů | Počet ped. pracovníků |
|---|---|---|---|
| **ZŠ - I stupeň** | 0 | 0 | 0 |
| **ZŠ - II.stupeň** | 0 | 0 | 0 |
| **Víceleté gymnázium** | 0 | 0 | 0 |
| **4leté gymnázium** | 0 | 0 | 0 |
| **SŠ – ostatní** | 19 | 500 | 52 |
| **Celkem pedagogů na škole*** | | | **52** |

## 2. STRUČNÁ ANALÝZA SITUACE

Situaci ve škole z hlediska primární prevence lze charakterizovat jako dlouhodobě poměrně vyváženou. Prevence rizikového chování žáků je součástí komplexního výchovného působení celého pedagogického sboru. Je založeno na konstruktivním řešení každodenních problémů, dále na výchovně účinných opatřeních v reakci na porušení školního řádu, na promyšleném předcházení závažnějším rizikovým jevům, popřípadě na okamžitém řešení ve spolupráci s rodiči, vedením školy, třídními učiteli, výchovným poradcem a školním metodikem prevence.
Jedním z hlavních bodů prevence rizikového chování je zdravý vztah mezi rodiči žáků a pedagogy školy, především třídními učiteli. Tento vztah je utvářen a rozvíjen již od první třídní schůzky, která se koná vzápětí po zahájení školního roku.
V rámci nespecifické prevence škola nabízí různé zájmové činnosti – sportovní hry, divadelní představení v průběhu školního roku i v rámci Klubu mladého diváka, účast v soutěžích atd.
Ve spolupráci s třídními učiteli a vyučujícími jsou sledován a následně řešen výskyt či Náznaky rizikového chování žáků. Nejčastějšími problémy jsou ve škole nadměrné absence, neomluvené absence a neprospěch žáků. V těchto případech škola realizuje pohovory s žáky, rodiči za přítomnosti ředitele školy, výchovného poradce, příp. školního metodika prevence. Cílem je odhalit příčiny a následně spolupracovat na řešení situace. Problematickým vztahům ve třídách se snaží škola předcházet preventivními programy realizovanými školním metodikem prevence, příp. ve spolupráci s třídními učiteli. Závažnější vztahové problémy jsou projednány s ředitelem školy, výchovným poradcem a školním metodikem prevence. Přímé projevy šikany dosud zaznamenány nebyly. Výskyt omamných látek a drog ve škole byl zaznamenán pouze ojediněle. Přesto je zřejmé, že mezi žáky mimo školu je častější užívání tabákových výrobků, příp. THC. Z tohoto důvodu je v plánu v letošním roce zařadit preventivní program zaměřený na prevenci kouření.
Pro další preventivní programy byla zvoleny oblasti rizikových jevů, jimiž jsou potenciálně žáci naší školy nejvíce ohrožováni.

## 3. STANOVENÍ CÍLŮ PPŠ

| | |
|---|---|
| **Cíl:** | **Dokončení studia ŠMP pro výkon specializovaných činností dle Vyhlášky č. 317/2005Sb. §9c** |
| **Ukazatele dosažení cíle:** | Osvědčení |
| **Zdůvodnění cíle:** | Potřeba pro podporu a metodické vedení pedagogů školy v oblasti prevence rizikového chování |
| **Návaznost na dlouhodobé cíle:** | Cíl souvisí se zvyšováním profesní připravenosti školního metodika prevence pro výkon jeho funkce |

| | |
|---|---|
| **Cíl:** | **Realizace třídnických hodin** |
| **Ukazatele dosažení cíle:** | - počet vzdělávacích programů na uvedené téma<br>- počet proškolených pedagogů |
| **Zdůvodnění cíle:** | Potřeba třídních učitelů na zaměření se na dynamiku třídního kolektivu, vytváření a upevňování koheze skupiny, možnost prezentace názorů a potřeba sdílení v třídním životě |
| **Návaznost na dlouhodobé cíle:** | Cíl souvisí se zvyšováním profesní připravenosti pedagogického sboru |

| | |
|---|---|
| **Cíl:** | **Seznámení pedagogů s kompetencemi jednotlivých složek v oblasti rizikového chování, zejména kouření** |
| **Ukazatele dosažení cíle:** | - počet vzdělávacích programů na uvedené téma<br>- počet proškolených pedagogů |
| **Zdůvodnění cíle:** | Zvýšení kompetencí zkvalitňuje výchovné působení na žáky |
| **Návaznost na dlouhodobé cíle:** | Cíl souvisí s vytvářením bezpečného prostředí ve škole a ochranou veřejného zdraví |

## 4. SKLADBA AKTIVIT PPŠ PRO JEDNOTLIVÉ CÍLOVÉ SKUPINY

### a) Pedagogové

| | |
|---|---|
| **Název a odborné zaměření vzdělávání** | **Studium pro výkon specializovaných činností dle Vyhlášky č. 317/2005Sb. §9c** |
| **Stručná charakteristika** | Vzdělávací program je zaměřen na získání teoretických informací, osvojení praktických dovedností a zkušeností potřebných pro výkon funkce ŠMP, které se projeví ve schopnostech aplikace pedagogiky a psychologie, adiktologie a výstupů z výzkumů v oblasti prevence rizikového chování |
| **Realizátor/lektor** | Pedagogicko psychologická poradna pro Prahu 1, 2 a 4 |
| **Počet proškolených pedagogů** | 1 |
| **Počet hodin** | 125 |
| **Termín konání** | Září 2016 – květen 2017 |

| | |
|---|---|
| **Název a odborné zaměření vzdělávání** | **Třídnická hodina** |
| **Stručná charakteristika** | Seminář pro třídní učitele pro efektivní využívání třídnických hodin, při němž si pedagogové přijmou realizaci třídnických hodin jako součást třídního života a osvojí si metodiku vedení těchto hodin. |
| **Realizátor/lektor** | PaedDr. Lenka Marušková |
| **Počet proškolených pedagogů** | 19 |
| **Počet hodin** | 3 |
| **Termín konání** | Červen 2017 |

## b) Žáci

## Tematické bloky ve výuce, zaměřené na prevenci rizikového chování

| Ročník/pololetí | Předmět | Vzdělávací oblast | Téma | Časová dotace | Vyučující |
|---|---|---|---|---|---|
| 1./1. | Informační technologie | Internet a elektronická komunikace | Bezpečné chování na internetu, prevence kyberšikany | 1 hodina | Učitel INT |
| 1./2. | Základy společenských věd | Vývoj psychiky jedince | Antikoncepce, většinová a menšinová sexuální orientace | 8 hodin | Učitel ZSV |
| 1./2. | Základy společenských věd | Poruchy chování | Závislostní chování, poruchy příjmu potravy | 7 hodin | Učitel ZSV |
| 2./2. | Aplikovaná psychologie | Duševní hygiena a sebeřízení | Pozitivní orientace, autogenní trénink, relaxace, obrana proti negativním vlivům stresu, výživa z hlediska duševní hygieny | 8 hodin | Učitel APS |
| 4./2. | Základy společenských věd | | Prevence rasismu a xenofobie, migrace, rasy, etnika, majority a minority ve společnosti, konflikty v soudobém světě, bezpečnost světa v 21. století, terorismus | 8 hodin | Učitel ZSV |

## Specifická prevence

| | |
|---|---|
| **Název programu** | **Sportovně turistický kurz** |
| **Stručná charakteristika programu** | Pětidenní adaptační kurz v Janově nad Nisou |
| **Realizátor** | TU, VP, ŠMP |
| **Cílová skupina** | První ročníky |
| **Počet žáků v programu** | 150 |
| **Počet hodin programu** | 40 |
| **Termín** | 19. – 23. 9. 2016 |
| **Zodpovědná osoba** | Ředitel školy |

.

| | |
|---|---|
| **Název programu** | **Správné učení** |
| **Stručná charakteristika programu** | Beseda zaměřená na usnadnění přechodu žáků ze základní školy na střední školu |
| **Realizátor** | Psycholog PPP pro Prahu 3 a 9 |
| **Cílová skupina** | První ročníky |
| **Počet žáků v programu** | 150 |
| **Počet hodin programu** | 2 |
| **Termín** | Říjen 2016 |
| **Zodpovědná osoba** | Ředitel školy |

| | |
|---|---|
| **Název programu** | **Listina základních práv a svobod** |
| **Stručná charakteristika programu** | Interaktivní program zaměřený na orientaci v důležitosti hodnot, jež chrání Listina základních práv a svobod, osvětlení návaznosti na ostatní právní normy i běžný život. Program využívá i praktických příkladů využití Listiny. |
| **Realizátor** | Městská policie hlavního města Prahy |
| **Cílová skupina** | První ročníky |
| **Počet žáků v programu** | 150 |
| **Počet hodin programu** | 1 |
| **Termín** | Říjen – listopad 2016 |
| **Zodpovědná osoba** | Ředitel školy |

| | |
|---|---|
| **Název programu** | **Mezi stěnami / Sami** |
| **Stručná charakteristika programu** | Filmový preventivní projekt na téma školní šikany (Mezi stěnami) a o problematice příjmu potravy (Sami) |
| **Realizátor** | Školní metodik prevence |
| **Cílová skupina** | První ročníky |
| **Počet žáků v programu** | 150 |
| **Počet hodin programu** | 2 |
| **Termín** | Květen 2017 |
| **Zodpovědná osoba** | Ředitel školy |

| | |
|---|---|
| **Název programu** | **Sociálně patologické jevy** |
| **Stručná charakteristika programu** | Interaktivní program pojednávající zejména o šikaně, mobbingu a bossingu, navazující na hodnoty zaručené Listinou základních práv a svobod. Pojmenovány jsou i důsledky trestněprávní odpovědnosti při eskalaci těchto problémů do trestné činnosti. |
| **Realizátor** | Městská policie hlavního města Prahy |
| **Cílová skupina** | Druhé ročníky |
| **Počet žáků v programu** | 135 |
| **Počet hodin programu** | 1 |
| **Termín** | Říjen – listopad 2016 |
| **Zodpovědná osoba** | Ředitel školy |

| | |
|---|---|
| **Název programu** | **Dynamika třídního kolektivu** |
| **Stručná charakteristika programu** | Interaktivní program zaměřený na podporu koheze třídních kolektivů, psychosociální hry |
| **Realizátor** | Školní metodik prevence |
| **Cílová skupina** | Druhé ročníky |
| **Počet žáků v programu** | 135 |
| **Počet hodin programu** | 1 |
| **Termín** | Říjen – listopad 2016 |
| **Zodpovědná osoba** | Ředitel školy |

| | |
|---|---|
| **Název programu** | **Na hraně / Mezi nimi** |
| **Stručná charakteristika programu** | Filmový preventivní projekt o problematice manipulace (Na hraně) a o problematice HIV/AIDS (Mezi nimi) |
| **Realizátor** | Školní metodik prevence |
| **Cílová skupina** | Druhé ročníky |
| **Počet žáků v programu** | 135 |
| **Počet hodin programu** | 2 |
| **Termín** | Květen 2017 |
| **Zodpovědná osoba** | Ředitel školy |

| | |
|---|---|
| **Název programu** | **Srdíčkový den** |
| **Stručná charakteristika programu** | Charitativní akce ve spolupráci s občanským sdružením Život dětem |
| **Realizátor** | žáci |
| **Cílová skupina** | Třetí ročníky |
| **Počet žáků v programu** | 30 |
| **Počet hodin programu** | 3 |
| **Termín** | Říjen 2016 |
| **Zodpovědná osoba** | Zástupkyně ředitele |

| | |
|---|---|
| **Název programu** | **Kriminalita mládeže** |
| **Stručná charakteristika programu** | Interaktivní program, kdy osa hodiny je postavena na trestní i hmotné odpovědnosti a na nejčastěji páchaných trestných činech násilné i majetkové povahy. |
| **Realizátor** | Městská policie hlavního města Prahy |
| **Cílová skupina** | Třetí ročníky |
| **Počet žáků v programu** | 95 |
| **Počet hodin programu** | 1 |
| **Termín** | Říjen – listopad 2016 |
| **Zodpovědná osoba** | Ředitel školy |

| | |
|---|---|
| **Název programu** | **Jakub** |
| **Stručná charakteristika programu** | Filmový preventivní projekt o problematice domácího násilí |
| **Realizátor** | Školní metodik prevence |
| **Cílová skupina** | Třetí ročníky |
| **Počet žáků v programu** | 95 |
| **Počet hodin programu** | 2 |
| **Termín** | Květen 2017 |
| **Zodpovědná osoba** | Ředitel školy |

| | |
|---|---|
| **Název programu** | **Právní vědomí** |
| **Stručná charakteristika programu** | Interaktivní program postavený na skupinové práci usilující o prohloubení znalostí v oblasti práva a zákonů. |
| **Realizátor** | Městská policie hlavního města Prahy |
| **Cílová skupina** | Čtvrté ročníky |
| **Počet žáků v programu** | 96 |
| **Počet hodin programu** | 1,5 |
| **Termín** | Říjen – listopad 2016 |
| **Zodpovědná osoba** | Ředitel školy |

### c) Rodiče

| | |
|---|---|
| **Název programu** | **Pravidelné třídní schůzky** |
| **Stručná charakteristika programu** | Program je zaměřen na informovanost rodičovské veřejnosti o organizačních záležitostech školy v průběhu školního roku, o aktuálním dění v třídním kolektivu, případně řešení problémů týkajících se třídního kolektivu. Součástí jsou individuální konzultace s třídním učitelem i dalšími vyučujícími. |
| **Realizátor** | Třídní učitel |
| **Počet hodin programu** | 3 |
| **Termín konání** | 13. 9. 2016, 8. 11. 2016, 28. 3. 2017 |
| **Zodpovědná osoba** | Ředitel školy |

| | |
|---|---|
| **Název programu** | **Zasedání Rady rodičů** |
| **Stručná charakteristika programu** | Program je zaměřen na informovanost členů Rady o organizačních a ekonomických záležitostech školy, stanovení a schvalování příspěvku RPŠ |
| **Realizátor** | Ředitel školy |
| **Počet hodin programu** | 3 |
| **Termín konání** | 13. 9. 2016, 8. 11. 2016, 28. 3. 2017 |
| **Zodpovědná osoba** | Ředitel školy |

| | |
|---|---|
| **Název programu** | **Den otevřených dveří** |
| **Stručná charakteristika programu** | Program je zaměřen na poskytnutí relevantních informací zájemcům o studium na škole |
| **Realizátor** | Ředitel školy |
| **Počet hodin programu** | 6 |
| **Termín konání** | 16. 12. 2016, 5. 1. 2017, 7. 2. 2017 |
| **Zodpovědná osoba** | Ředitel školy |

| | |
|---|---|
| **Název programu** | **Konzultace s výchovným poradcem** |
| **Stručná charakteristika programu** | Program je zaměřen na poskytnutí informací v oblasti diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeb, evidence zpráv z vyšetření žáků ve školských poradenských zařízeních a koordinace vzniku a plnění individuálních vzdělávacích plánů, kariérního poradenství a spolupráce při řešení výchovných problémů žáků. |
| **Realizátor** | Jaroslava Ambrožová – VP |
| **Termín konání** | Každé pondělí od 7.50 do 10.20 nebo dle dohody |
| **Zodpovědná osoba** | Ředitel školy |

| | |
|---|---|
| **Název programu** | **Konzultace se školním metodikem prevence** |
| **Stručná charakteristika programu** | Program je zaměřen na poskytnutí informací o rizikovém chování, kontaktech odborné pomoci při řešení rizikového chování ve spolupráci školy s rodinou, mapování situace, sledování rizik vzniku a projevů rizikového chování, spolupráci při řešení následků rizikového chování (s ředitelem školy a výchovným poradcem), |
| **Realizátor** | Ing. Štěpánka Lipovská - ŠMP |
| **Termín konání** | Každou středu a pátek od 12.25 do 13.10 nebo dle dohody |
| **Zodpovědná osoba** | Ředitel školy |

## 5. EVALUACE Kvantitativní hodnocení

## I. PRÁCE PEDAGOGICKÉHO SBORU

| **Vzdělávací akce pro pedagogické pracovníky v oblasti prevence RCh** | |
|---|---|
| **Počet vzdělávacích aktivit** | 1 |
| **Počet celkově proškolených pedagogů** | 43 |
| **Počet hodin** | 2 |

## II. SPOLUPRÁCE ŠKOLY S RODIČI

| | **Počet aktivit** | **Počet hodin** | **Počet zúčastněných rodičů** |
|---|---|---|---|
| Aktivity pro rodiče v oblasti prevence RCH | 3 | 3 | 221/273/296 |

## III. PREVENTIVNÍ AKTIVITY PRO ŽÁKY ŠKOLY

| **Specifické preventivní aktivity, reagující na individuální situaci (problém) ve třídě** | **Počet aktivit** | **Počet žáků** | **Počet hodin přímé práce** |
|---|---|---|---|
| **Blok primární prevence** | 9 | 255 | 18 |
| **Interaktivní seminář** | 19 | 468 | 21,5 |
| **Beseda** | 1 | 150 | 4 |
| **Komponovaný pořad** | 0 | 0 | 0 |
| **Pobytová akce** | 1 | 150 | 40 |
| **Situační intervence** | 0 | 0 | 0 |
| **Jiné** | 1 | 28 | 3 |

| **Volnočasové aktivity při školách** | **Počet aktivit** | **Počet žáků** |
|---|---|---|
| Školní kluby | 0 | 0 |
| Školní kroužky – Sportovní hry | 1 | 16 |
| Víkendové akce školy | 0 | 0 |
| Prázdninové akce školy | 0 | 0 |
| Jiné | 0 | 0 |

## 6. Kontakty pomoci

Všeobecné

Policie – 158

Hasiči – 150

Záchranná služba – 155

Tísňové volání - 112

Linka bezpečí (nonstop, zdarma)
Tel.: 800 155 555 pro děti zdarma 116 111

Krizové centrum linky bezpečí
Tel.: 266 727 953, 266 727 955, 266 787 979 (po – pá: 8:00 – 16:30)

Rodičovská linka linky bezpečí
Tel.: 283 852 222 (po: 13:00 – 16:00, stř: 16:00 – 19:00)

Pedagogicko psychologická poradna pro Prahu 3 a 9
Tel.: 222 717 193, 702 087 107

OSPOD (Orgán sociálně právní ochrany dítěte)
viz webové stránky Úřadu příslušné městské části

Psychiatrie

Dětská psychiatrie

- MUDr. Kollárová, Blanická 25, Praha 2 (i PAS), tel.: 225 096 670
- MUDr. Hněvkovská, Ostrovského 253/3, Praha 5, tel: 257 324 263
- MUDr. Schmidtová, Lublaňská 20, Praha 2 (i PAS), tel. 608 331 242
- MUDr. Macek, Na dlouhém lánu 11, Praha 6, tel: 251 097 296

FN Motol – dětská psychiatrie, tel: 224 433 400

DPS – Ondřejov (výjezdy pro psychiatrické pacienty)
Znojemská, Praha 4, tel: 261 227 944

Krizové centrum RIAPS (akutní psychiatrická služba, i lůžkový a noční provoz)
Chelčického 39, Praha 3, tel: 222 586 768

Centrum krizové intervence (FN Bohnice) - Linka důvěry 284 016 666

Neurologie

- MUDr. Molínová, Palackého 5, Praha 1, tel: 224 947 711
- MUDr. Korsová, Antala Staška 80, Praha 4, tel: 261 096 688
- MUDr. Sereghyová, Ortenovo nám. 237, Praha 7, tel: 605 703 304
- MUDr. Richterová, Alžírská1/647, Praha 6, tel: 220 611 011

Psychoterapie

Středisko preventivních psychoterapeutických služeb

Břehová 3, Praha 1, Tel: 222 324 027

Středisko pro děti, mládež a rodinnou terapii

Apolinářská 4, Praha 2, tel: 224 968 238

STŘEP (Středisko pomoci dětem a rodinám)

Senovážná 2, Praha 1, tel. 224 232 261

Institut rodinné terapie při FN Motol
Praha 5, tel. 224430478

SVP Klíčov
Čakovická 51, Praha 9 (dependance Praha 5), Tel: 286 887 075

SPDM Modřany
Rakovského 3138, Praha 4, tel: 241 772 127

SVP Kupeckého
Kupeckého 576, Praha 4 – Háje, tel: 267 910 756

SVP při DDŠ
Jana Masaryka 16, Praha 2, tel: 778 421 526

SVP pro cizince (VÚ a ZŠ)
Radlická 30, Praha 5, tel. 251 560 516

SPC Zlíchov
Na Zlíchově 6, Praha 5, tel: 251 550 192

Pomoc obětem násilí

Dětské krizové centrum, Sdružení proti násilí na dětech
(pro zanedbávané, týrané a zneužívané děti)
V Zápolí 21, Praha 4 – Michle, tel: 241 483 853
Linka důvěry DKC 241 484 149

ACORUS – pomoc obětem domácího násilí a jejich dětem
Dělnická 12, Praha 7, tel: 283 892 772 (den i noc)

Bílý kruh bezpečí (obětem a svědkům trestné činnosti)
U Trojice 2, Praha 5, tel: 257 317 110

OS proti šikaně (obětem školní šikany)
Vachkova 15, Praha 10 – Uhříněves, tel: 608 255 088

Společnost proti šikaně
Zelený pruh 50, Praha 4, tel: 244 007 006

Závislosti

Klinika adiktologie
(kuřáctví, alkohol u dětí, i závislosti na počítačových hrách a internetu)
Apolinářská 4, Praha 2, tel.: 224 968 208

Centrum adiktologie
(i léčba kuřáctví u dětí)
Ke Karlovu 11, Praha 2, tel: 224 965 030

Toxokologické informační středisko

(alkohol, drogy- konzultace pro rodiče)
Na Bojišti 2, Praha 2, tel: 224 919 293, 224 915 402

Prevcentrum

Meziškolská 2, Praha 6, tel: 224 968 204

Psychiatrická léčebna Bohnice – detox a léčba

Tel: 284 016 111

Apolinář – Detox

Tel: 224 968 203

DROP-IN, Nadace pro prevenci a léčbu drogově závislých a AIDS

Karolíny Světlé 18, Praha 1, tel: 222 221 124

SANANIM (kancelář)

Novovysočanská 604 A, Praha 9, tel: 284 822 872

Centrum pomoci závislým

Rodvinovská 3, Praha 4, tel: 261 261 481, 261 262 828

Protikuřácká poradna při 1. LF UK

Studničkova 7, Praha 2, tel: 224 919 322 (út: 14:00 – 16:00)

Anabell - poruchy příjmu potravy

Baranova 33, Praha 3, tel: 775 904 778

Poruchy autistického spektra – SPC

SPC Chotouňská

Chotouňská 476, Praha 10, tel: 274 772 945

SPC Vertikála

Roosveltova 8, Praha 6, tel. 212 241 711

SPC Apla

Dolanská 23, Praha 6, tel: 774 723 785

## 7. PŘÍLOHY

**KRIZOVÉ PLÁNY RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ**

1. Záškoláctví
2. Alkohol, omamné látky
3. Šikana

# 1. ZÁŠKOLÁCTVÍ

## 1.1 Definice záškoláctví

Za záškoláctví („chození za školu“) je považována neomluvená absence žáka. Jedná se o přestupek, kterým žák úmyslně zanedbává školní docházku. Je chápáno jako porušení školního řádu. Někdy je spojeno s dalšími typy rizikového chování, které obvykle negativně ovlivňují osobnostní vývoj jedince. Školní docházku eviduje třídní učitel a v případě podezření na záškoláctví se obrací na zákonného zástupce nezletilého žáka, nebo může požádat o spolupráci věcně příslušný správní orgán.

1.1.1 Dobu a způsob uvolnění ze školního vyučování stanoví školní řád.

1.1.2 Třídní učitelé se závazně řídí pokyny k řešení výchovných problémů a pokyny k řešení neomluvené absence. Převzetí pokynů od výchovné poradkyně stvrzuje třídní učitel svým podpisem.

1.1.3 V případě podezření z nevěrohodnosti dokladu, potvrzující důvod nepřítomnosti žáka, se může ředitel školy nebo třídní učitel v dané věci obrátit na zákonného zástupce nezletilého žáka nebo požádat o spolupráci příslušný správní orgán. Ředitele školy včas upozorní výchovný poradce.

1.1.4. Školní docházku žáků své třídy eviduje třídní učitel, průběžnou absenci zapisují ve vyučovacích hodinách jednotliví vyučující.

1.1.5 Na prevenci záškoláctví se podílí třídní učitel, výchovný poradce a školní metodik prevence ve spolupráci se zákonnými zástupci žáka a ostatními učiteli.

1.1.6 Prevence zahrnuje pravidelné zpracovávání dokumentace o absenci žáků, spolupráce se zákonnými zástupci žáka (popřípadě s psychologem či PPP), pohovory s žáky a jejich rodiči, realizace výchovných komisí.

1.1.7 Školní výchovnou komisi svolává podle potřeby ředitel školy. Jejími členy jsou: ředitel školy, třídní učitel, výchovný poradce (popřípadě metodik prevence). Pozváni jsou zákonní zástupci a daný žák. O průběhu a závěru komise se provede zápis, který přítomní podepíší.

# 2. ALKOHOL, OMAMNÉ LÁTKY

## 2.1 Postup školy při výskytu podezřelé látky a při podezření na užití omamné látky žákem

2.1.1 Zajistí-li učitel látku podezřelou, že jde o alkohol, drogu či jinou škodlivou látku, v přítomnosti dalšího člena pedagogického sboru tuto látku uloží do obálky, na niž napíše datum, čas, místo zajištění, popřípadě jméno žáka, s nímž je látka spojována.
O nálezu se sepíše zápis. Dále se uvědomí policie. O celé záležitosti je informován metodik prevence, vedení školy, zákonný zástupce žáka, s nímž je nalezená látka spojována.

2.1.2 Jeví-li žák příznaky požití omamné látky (otravy), je odveden ze třídy a pod dohledem dvou dospělých osob vyčká na příjezd rodiče či lékařské služby (policie). O záležitosti je bezprostředně informovat ředitel školy, příp. jeho zástupce, metodik prevence a výchovný poradce. Rodiče jsou okamžitě vyzváni, aby si své dítě bezodkladně vyzvedli ze školy. Pokud člen pedagogického sboru vyhodnotí, že stav žáka je velmi vážný a žák se nachází v ohrožení života, je přivolána záchranná služba.

2.1.3 Následují opatření:
Do školy jsou pozváni zákonní zástupci daného žáka, aby se zúčastnili výchovné komise, o průběhu a výsledku je učiněn zápis, který přítomní podepíší.

Žáci třídy, v níže se problém objevil, jsou prostřednictvím třídního učitele seznámeni s případem, včetně kázeňského potrestání daného žáka dle školního řádu.

Třída, v níž se problém objevil, bude pozorně sledována třídním učitelem a metodikem prevence.

2.1.4 Podezření na užívání návykových látek u žáka:
Při důvodném podezření je metodikem prevence informován a kontaktován zákonný zástupce žáka, je mu doporučena spolupráce s odborníky, vč. předání kontaktů na odborná pracoviště. V akutním případě se v případě nezletilého žáka uvědomí oddělení sociálně právní ochrany dětí (OSPOD).

# 3. ŠIKANA

## 3.1 Charakteristika šikany

3.1.1 Šikana je agresivní chování ze strany žáka/ů vůči žákovi nebo skupině žáků či učiteli, které se v čase opakuje (nikoli nutně) a je založeno na vědomé, záměrné, úmyslné a obvykle skryté snaze ublížit fyzicky, emocionálně, sociálně a/nebo v případě šikany učitele také profesionálně. Šikana je dále charakteristická nepoměrem sil, bezmocností oběti, nepříjemností útoku pro oběť a samoúčelností agrese.

3.1.2 Podoby šikany:

• Přímá šikana může mít podobu fyzickou (např. bití, plivání, tahání za vlasy), verbální (např. vulgární nadávky, zraňující komentáře k rase, národnosti, etnicitě, náboženství nebo sexualitě, výhružky, násilné a manipulativní příkazy); nebo neverbální (např. urážlivá gesta a zvuky, zírání, používání zastrašujících nebo výhružných výrazů ve tváři, nebo v řeči těla, ničení/schovávání/kradení věcí nebo učebních pomůcek).

• Nepřímá šikana má za cíl způsobit emocionální a psychologické utrpení a poškodit sociální status oběti. Tato šikana je vykonávána způsobem, kdy útočník působí bolest tak, aby to vypadalo, že žádný takový záměr ve skutečnosti nemá. Hlavní agresor k útoku často využívá prostředníka, neútočí přímo. Nepřímá šikana je většinou nefyzická, nicméně v některých případech může být také třetí strana manipulována do situace, kdy má zapříčinit fyzické ublížení. Nefyzické formy nepřímé šikany pak mohou zahrnovat záměrnou ignoraci nebo izolování žáka nebo učitele rozšiřování zákeřných pomluv a lží, neoprávněná nařčení ze sexuálního obtěžování nebo nespravedlivého hodnocení (u učitele), ničení pověsti a reputace, ponižování před ostatními žáky i pedagogy, nepříjemné sexuální provokace.

• Jednou z nejčastějších forem šikany je také elektronická šikana, tj. kyberšikana, která může mít podobu např. zakládání falešných profilů na jméno žáka či učitele s dehonestujícím obsahem, prezentace ponižujících videí na portálech, jako je youtube.com, spoluzaci.cz nebo facebook.com apod., prezentace zraňujících komentářů na webu, rozesílání vulgárních nebo výhružných koláží s tváří žáka nebo učitele či příslušníků jeho rodiny, výhružné SMS nebo e-maily apod. Oproti šikaně tváří v tvář má kyberšikana ze své podstaty mnohem větší dosah, čímž ještě více zhoršuje prožívání oběti. Pokud je oběť šikanována ve třídě, svědky pomluv, nadávek, posmívání a ztrapňování je max. několik desítek lidí. V prostředí internetu může být svědkem (ale i útočníkem) stejného chování i několik desítek tisíc lidí. Kyberšikana bývá u dětí školního věku často doplňkem klasické přímé a nepřímé šikany. Je tedy důležité při řešení prověřit případné souvislosti s klasickou šikanou. Tedy pokud probíhá klasická šikana (např. nadávky, ponižování), je nutné zjistit situaci oběti v kyberprostoru (mobil, profil, chat apod.) a naopak. Škola by se kyberšikanou měla zabývat vždy, když se o ní dozví. Základním úkolem musí být zmapování konkrétního případu, které škole pomůže rozhodnout se pro správný postup řešení.

3.1.3 Hranice, která odlišuje šikanování od škádlení nebo agrese, bývá někdy nezřetelná. U žáků se za šikanování nepovažuje škádlení nebo agrese, které nemá znaky šikanování. Jedním z rozlišujících prvků je schopnost žáka škádlení opětovat, bránit se mu, zastavit ho. Ve chvíli, kdy se žák škádlení nebo agresi neumí nebo nemůže bránit, cítí se bezradný a bezmocný, a přesto škádlení nebo agrese pokračuje, pak toto chování přerůstá v šikanu. Podobně, jedná-li se o šikanu pedagoga žáky, pak šikana není zlobení a nerespektování ze strany žáků, které

postrádá znaky šikany. Naopak přerůstá v šikanu, stává-li se vědomým, záměrným, úmyslným a cítí-li pedagog, že není v jeho moci jej zastavit, cítí se bezbranně, ztrácí autoritu a poměr sil v rolích žák/žáci x pedagog se obrací.

## 3.2 Postup při výskytu šikany ve škole

Škola aktivně spolupracuje s rodiči na ochraně dětí a žáků před šikanou. Ředitel školy zajišťuje v souladu s pracovním řádem dohled pedagogických pracovníků nad žáky ve škole před vyučováním a o přestávkách, na vytipovaných rizikových místech v prostorách školy.

V případě výskytu šikany ředitel školy ve spolupráci se školním metodikem prevence a výchovným poradcem, na podkladě kvalifikovaného odhadu stadia a formy šikanování rozhodne, zda řešení zvládne škola sama, nebo se obrátí na poradenské pracoviště. Pokud jde o počáteční a obvyklou šikanu, kterou zvládne škola sama, odborník postupuje podle scénáře určeného pro tento typ šikanování (viz. níže). Pokročilou a komplikovanou šikanu škola řeší ve spolupráci s odborníky, zejména z PPP, SVP.

Do komplikované šikany řadíme především neobvyklé formy šikany. Dále jsou zahrnuty i základní formy šikany, se kterými nemáme zkušenosti. Patří do nich šikana krajně ohrožující bezpečí pedagoga a život oběti, dále šikana se změnou v základním schématu.

### 3.2.1 Scénář pro obyčejnou počáteční šikanu (Kolář, 2011)

- odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany;
- rozhovor s informátory a oběťmi;
- nalezení vhodných svědků;
- individuální rozhovory se svědky (nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků, hrubou chybou je konfrontace oběti s agresory);
- ochrana oběti;
- předběžná diagnóza a volba ze dvou typů rozhovoru:
    - rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření);
    - rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku);
- realizace vhodné metody:
    - metoda usmíření;
    - metoda vnějšího nátlaku (výchovný pohovor nebo výchovná komise s agresorem a jeho rodiči);
- třídnická hodina:
    - efekt metody usmíření;
    - oznámení potrestání agresorů;
- rozhovor s rodiči oběti;
- třídní schůzka;
- práce s celou třídou.

3.2.2 Základní krizový scénář pro výbuch pokročilé šikany – Poplachový plán pro tzv. školní lynčování (Kolář, 2011)

První (alarmující) kroky pomoci

- zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany;
- bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí.

Příprava podmínek pro vyšetřování

- zalarmováni pedagogů na poschodí a informování vedení školy;
- zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi;
- pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře);
- oznámení na policii, paralelně – navázáni kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům

Vyšetřování

- rozhovor s obětí a informátory;
- nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků;
- individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky;
- rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora (agresory) s obětí (oběťmi).

Léčba

- metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny.

3.2.3 Výchovná opatření

Škola má k dispozici pro zastavení násilí agresorů běžná, ale i mimořádná nápravná opatření:

- výchovná opatření (napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy; podmíněné vyloučení a vyloučení ze školy);
- snížení známky z chování;
- převedení do jiné třídy, pracovní či výchovné skupiny (je třeba individuálně posoudit efektivitu tohoto opatření, aby nedošlo k přesunutí šikany do nového prostředí a podmínek);
- ředitel školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení střediska výchovné péče, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v diagnostickém ústavu;
- ředitel školy podá návrh orgánu sociálně-právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu;
- škola umožní agresorovi individuální výchovný plán.

Praha 31. srpna 2016

Mgr. Zdeněk Marek
Ředitel

Ing. Štěpánka Lipovská
školní metodik prevence